

Varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten yleisimmät tartuntataudit

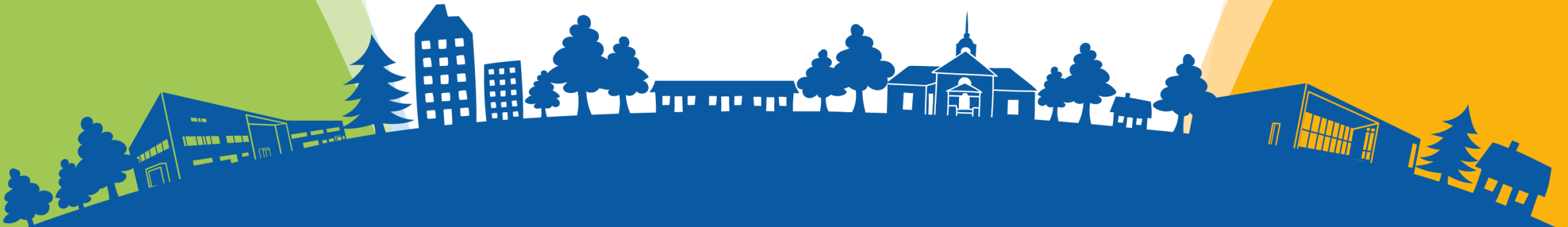
Tietoa huoltajille ja henkilöstölle

Nurmijärven kunnan varhaiskasvatuspalvelut

1.8.2026

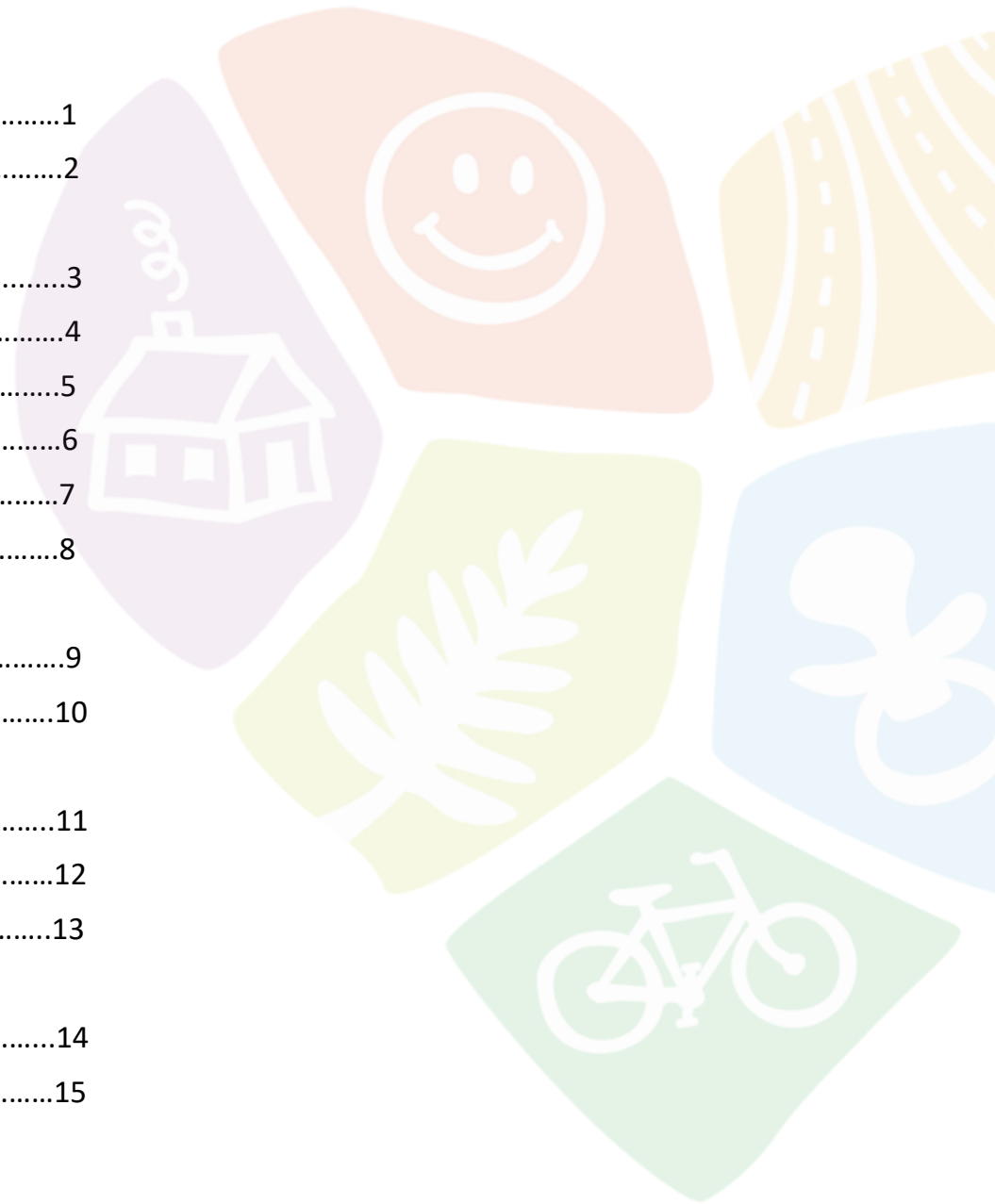

Nurmijärvi
– *paremman arjen ilmiö*

Sisällys

Yleisohjeita.....	1
Hyvän hygienian merkitys tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi.....	2
Hengitystieinfektiot	
Flunssa.....	3
Nielutulehdus.....	4
Influenssa.....	5
Korvatulehdus.....	6
Vatsataudit.....	7
Silmätulehdus.....	8
Rokkotaudit	
Enterorokko.....	9
Vauvarokko.....	10
Loistaudit	
Kihomadot.....	11
Täit.....	12
Syyhypunkki.....	13
Ihoinfektiot	
Märkärupi.....	14
Lähteet.....	15

Yleisohjeita

- Lapsen sairastuessa lapsi tarvitsee lepoa, hoivaa ja hoitoa.
- Lasta ei voi tuoda varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen lapsen voinnin ollessa alentunut esimerkiksi huonovointisuuden, voipuneisuuden, lämpöilyn, kivun, ripuloinnin tai muun hankalan oireen vuoksi.
- Tartuntataudit tarttuvat herkästi sairauden alkuvaiheessa. Tartuntojen leviämistä varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmässä vähentää ajoissa kotiin sairastamaan jääminen ja oikea-aikainen hoito.
- Mikäli lapsi sairastuu varhaiskasvatus- tai esiopetuspäivän aikana, ilmoitetaan siitä huoltajille ja lapsi tulee hakea pois päiväkodista mahdollisimman pian.
- Lapsella on hyvä olla vähintään yksi oireeton päivä ennen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen paluuta.
- Lapsen voi tuoda varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen, kun hän jaksaa osallistua normaalisti ryhmän toimintaan ja oireet ovat olennaisesti helpottaneet.

Hyvän hygienian merkitys tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi

- Käsihygieniä:
 - Hyvä käsihygieniä on tärkeää erityisesti ennen ruokailua, wc –käynnin jälkeen, ulkoilusta sisään siirryttäessä sekä niistämisen ja aivastamisen jälkeen.
 - käsienpesu saippuaa ja vettä käyttäen noin 20 sekunnin ajan.
 - Käsidesi ei korvaa huolellista käsienpesua, mutta sitä voi käyttää tarvittaessa.
 - Kädet tulee pestä myös silloin, jos niissä on näkyvää likaa.
 - Käsien puhdistaminen onnistuu paremmin, jos kynnet ovat lyhyet, eikä käsissä ole koruja.
- Aivastus- ja yskimishygieniä:
 - Aivastaminen ja yskeminen on hyvä suunnata kyynärtaipeeseen tai nenäliinaan, ei suoraan käsiin.
- Pinnat ja lelut:
 - Kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, lelut ja pöytien pinnat tulee puhdistaa huolellisesti.
 - Tartuntatautien leviämisen estämiseksi pesua kestävämmät lelut ja kankaat on hyvä poistaa hetkeksi käytöstä.

Hengitystieinfektiot - Flunssa

- Flunssa eli nuhakuume on virusten, kuten rinoviruksen aiheuttama tauti.
- Flunssa tarttuu pisaratartuntana, ilman välityksellä sekä kosketuksen ja pintojen kautta. Itämisaika tartunnasta oireisiin on noin 1-3 vuorokautta. Flunssa kestää 1-2 viikkoa.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - kurkkukipu
 - nuha
 - yskä
 - kuume
- Flunssaa hoidetaan oireiden mukaan. Hoidossa on tärkeää varmistaa riittävä lepo sekä nesteen saanti. Apuna voi tarvittaessa käyttää kuumetta alentavaa lääkettä tai nenäsuihketta.
- Lapsen yleisvointia tulee tarkkailla ja tarvittaessa ottaa yhteyttä terveydenhuoltoon.

Hyvä hygienia voi estää tartunnan saamisen ja leviämisen: käsienspesu saippualla noin 20 sekunnin ajan, yskiminen ja aivastaminen käsien sijasta hihaan.

Lapsella on hyvä olla yksi kuumeeton päivä ennen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen paluuta. Myös muiden oireiden on oltava selvästi vähentyneet. Lapsen tulee pystyä osallistumaan normaalisti arjen toimintaan.

Hengitystieinfektiot - Nielutulehdus

- Nielutulehdusta aiheuttavat sekä virukset että bakteerit.
- Nielutulehdus tarttuu pisaratartuntana sekä pintojen ja suoran kontaktin kautta.
- Yleisimmät oireet lapsella, jolla on viruksen aiheuttama nielutulehdus:
 - kurkkukipu
 - nuha ja yskä
- Yleisimmät oireet lapsella, jolla on bakteerin aiheuttama nielutulehdus:
 - nielun kipeys (lisäksi esim. punoitus ja valkeita peitteitä)
 - kuume
- Viruksen aiheuttamaa nielutulehdusta hoidetaan oireiden mukaan (esim. kylmä tai lämpöinen juoma, kipu- ja kuumelääkkeet).
- Voimakasoireista bakteerin aiheuttamaa nielutulehdusta hoidetaan antibioottilääkityksellä. Tauti ei tartu enää, kun lääkkeen aloittamisesta on kulunut yli vuorokausi.
- Tarvittaessa yhteys terveydenhuoltoon (esim. korkea kuume, voimakas kurkkukipu tai jos perheenjäsenellä on todettu streptokokkitartunta).

Lapsella on hyvä olla yksi kuumeeton päivä ennen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen paluuta. Myös muiden oireiden on oltava selvästi vähentyneet. Mikäli lapsella on antibioottikuuri nielutulehduksen hoitoon, voi varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen palata muutama päivä kuurin aloituksen jälkeen.

Hengitystieinfektiot - Influenssa

- Influenssa on hengitysteiden tulehdus, jota aiheuttavat influenssavirukset.
- Influenssa tarttuu pisaratartuntana tai kosketuksen kautta. Itämisaika tartunnasta oireiden alkuun on yleisimmin 2-3 vuorokautta (vaihteluväli 1-7 vrk). Tarttuvuus voi alkaa jo ennen oireiden alkua. Merkittävien oireiden kesto on yleensä 3-8 vuorokautta.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - nopeasti nouseva korkea kuume
 - päänsärky ja huonovointisuusLisäksi lapsella voi esiintyä myös nuhaa, lihassärkyä, yskää, vatsa- ja suolisto-oireita.
- Influenssaa hoidetaan yleensä oireiden mukaan. Lääkäri voi harkita viruslääkitystä, jos hoitoon on jouduttu hakeutumaan esimerkiksi voimakkaiden oireiden vuoksi ja käytettävissä on testitulos potilaalta tai perheenjäseneltä. Hoito lyhentää taudin kestoa vain, jos se aloitetaan ensimmäisen 2 vuorokauden kuluessa. Jälkitaudeissa (korvatulehdukset ja keuhkokuumeet) käytetään antibiootteja.
- Influenssarokotus kuuluu Suomessa rokoteohjelmaan 6 kk iästä alkaen.
- Lapsen yleisvointia tulee tarkkailla ja tarvittaessa ottaa yhteyttä terveydenhuoltoon.

Lapsella on hyvä olla yksi kuumeeton päivä ennen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen paluuta. Myös muiden oireiden on oltava selvästi vähentyneet. Lapsen tulee pystyä osallistumaan normaalisti arjen toimintaan.

Hengitystieinfektiot - Korvatulehdus

- Välikorvantulehdus kehittyy usein flunssan seurauksena. Sitä esiintyy eritoten alle 2-vuotiailla lapsilla.
- Yleisimpiä oireita lapsella:
 - korvakipu
 - kuume

Huom! Korvatulehdusta voi esiintyä myös ilman korvakipua.

- Välikorvantulehdus voidaan todeta vain korvien tutkimisella terveydenhuollossa. Tarvittaessa lääkäri aloittaa antibioottihoidon, joka voi lyhentää kuumeilun ja kivun kestoja. Joskus hoito aloitetaan vasta, jos oireet eivät ala helpottamaan.
- Korvakivun hoidossa tärkeintä on kipulääkitys. Kotona korvatulehduksen oireita voi yrittää helpottaa esimerkiksi korottamalla lapsen tyynyä yön ajaksi.

Lapsella on hyvä
olla yksi kuumeeton päivä
ennen varhaiskasvatukseen
tai esiopetukseen paluuta.
Lapsen tulee pystyä
osallistumaan normaalisti
arjen toimintaan.

Vatsataudit

- Vatsatautia eli oksennus-ripulitautia aiheuttaa esimerkiksi norovirus.
- Vatsatauti tarttuu kosketuksen, hengitysteiden, pintojen (ovenkahvat, lelut) ja saastuneen veden tai elintarvikkeiden kautta. Itämisaika on noin 2 vuorokautta.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - oksentelu
 - ripuli
 - vatsakipuLisäksi lapsella voi esiintyä kuumetta.
- Vatsataudin aikana on tärkeää varmistaa riittävä nesteytys ja pyrkiä syömään kevyesti (esim. suolakeksit, banaani).
- Vatsatauti paranee yleensä nopeasti. Lapsen yleisvointia tulee tarkkailla ja tarvittaessa olla yhteydessä terveydenhuoltoon.

Hyvä käsihygienia voi estää tartunnan saamisen ja leviämistä: käsien pesu saippualla erityisesti wc-käynnin jälkeen ja ennen ruokailua.

Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen kahden oireettoman päivän jälkeen. Lapsen tulee pystyä osallistumaan normaalisti arjen toimintaan.

Silmätulehdus

- Silmän sidekalvotulehdusta aiheuttavat virukset ja bakteerit.
 - Myös allergiat voivat aiheuttaa tulehduksia, jotka eivät kuitenkaan vaadi antibioottihoitoa.
- Silmätulehdus tarttuu herkästi kosketuksen ja pintojen kautta.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - silmän punoitus, vuotaminen ja rähmintä
- Lapsen tulehtunutta silmää hoidetaan kotona sitä puhdistamalla.
- Silmätulehdus voi parantua itsestään. Oireita voi alkuun seurata 2-3 päivän ajan ennen hoitoon hakeutumista.
- Bakteeritulehdukseen viittaa märkäinen kellertävä erite ja ripsien yhteen liimautuminen etenkin aamuisin. Pitkittynyt silmän sidekalvotulehdus hoidetaan tarvittaessa terveydenhuollon arvioon perustuen reseptillä ostettavilla mikrobilääketipoilla.

Silmätulehduksen aikana on hyvä välttää tulehtuneen silmän hieromista ja muistaa käsihygienia.

Lapsi voi osallistua varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen silmätulehduksen aikana. Lapsen tulee pystyä osallistumaan normaalisti arjen toimintaan.

Rokkotaudit - Enterorokko

- Enterorokkoa aiheuttavat enterovirukset. Tautia esiintyy lähinnä lapsilla.
- Enterorokko tarttuu hyvin herkästi henkilöstä toiseen esim. pisaratartuntana. Itämisaika on noin 3-7 vuorokautta. Tauti paranee yleensä viikossa.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - kuume
 - päänsärky
 - kurkkukipu
 - huonovointisuus
 - rakkulat ja haavaumat limakalvoilla, kämmenissä ja jalkapohjissa
- Enterorokkoa hoidetaan oireiden mukaan. Apuna voi tarvittaessa käyttää kuumetta alentavaa lääkettä. Lapselle on hyvä tarjota esimerkiksi helposti nieltäviä ruokia. Tauti paranee itsestään ajan kanssa, yleensä noin viikossa.
- Enterorokon tunnistaminen vaatii usein yhteydenottoa terveydenhuoltoon.

Lapsella on hyvä olla yksi kuumeeton päivä ennen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen paluuta. Lapsen tulee pystyä osallistumaan normaalisti arjen toimintaan.

Rokkotaudit - Vauvarokko

- Vauvarokko on virusperäinen tauti, joka sairastetaan vain kerran. Sitä esiintyy alle 2-vuotiailla lapsilla. Vauvarokkoa nimitetään myös kolmen päivän kuumeksi.
- Vauvarokko tarttuu syljen välityksellä.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - korkea kuume
 - hento ihottuma, joka ilmestyy kuumeen loppumisen aikoihin
 - nielun ja silmien punoitus
- Vauvarokkoa hoidetaan oireiden mukaan ja tauti paranee itsestään ajan kanssa. Apuna voi tarvittaessa käyttää kuumetta alentavaa lääkettä. Lisäksi on tärkeää huolehtia riittävästä nesteytyksestä ja levosta.
- Tarvittaessa lapsen kanssa tulee hakeutua terveydenhuoltoon, esim. jos nesteytys ei onnistu tai lapsen yleisvointi huononee. Korkea kuume ja yleistilan lasku voivat edellyttää bakteeritautien poissulkua.

Lapsella on hyvä olla yksi kuumeeton päivä ennen varhaiskasvatukseen paluuta. Lapsen tulee pystyä osallistumaan normaalisti arjen toimintaan.

Loistaudit - Kihomadot

- Kihomato on loinen, joka elää ihmisen suolistossa.
- Tauti tarttuu kihomadon munia nielemällä. Tartunnan voi saada pintojen, kuten lelujen tai vuodevaatteiden välityksellä sekä suoran kontaktin kautta.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - peräaukon kutina
- Oireita hoidetaan joko apteekista saatavalla lääkevalmisteella tai lääkärin määräämällä reseptilääkkeellä. Hoito uusitaan kahden viikon kuluttua. Yleensä on tarpeellista hoitaa koko perhe samalla kertaa, jotta tauti ei jää kiertämään.
- Sormenkynsien lyhyiksi leikkaaminen sekä kodin huolellinen siivous (mm. petivaatteet, pyyhkeet, paljon kosketeltavat pinnat) lääkkeen käyttämisen jälkeisenä päivänä edistävät hoidon tehoamista.
- Kihomadoista tulee ilmoittaa lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetusryhmään, sillä useamman lapsen oireillessa saatetaan hoitaa kaikki ryhmän lapset samalla kertaa.
- Tartunnat eivät johdu huonosta hygieniasta!

Hyvä käsihygienia on tärkeää erityisesti wc-käynnin jälkeen ja ennen ruokailua.

Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen, kun hoito on aloitettu.

Loistaudit - Täit

- Hiuksissa asustava päätäi on nopealla tahdilla lisääntyvä hyönteinen. Sen koko on noin pari millimetriä. Täin munat (saivareet) kiinnittyvät hiuksiin.
- Täit tarttuvat kosketuksen kautta. Täit siirtyvät ihmisestä toiseen myös esimerkiksi pipoa tai harjaa lainaamalla. Päättäit eivät hypi tai lennä ihmisestä toiseen.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - päänahan kutina ja punoitus (täitartunta voi olla myös oireeton)
- Täitartunnan hoitaminen aloitetaan välittömästi. Hoitona käytetään apteekista saatavaa täishampoota ja täikampaa. Monien tuotteiden käytössä suositellaan uutta hoitokäsittelyä 7-10 päivän kuluttua.
- Yhteys terveydenhuoltoon, mikäli täitartuntaa ei saada itsehoitovalmisteilla taltutettua.
- Täitartunnasta tulee ilmoittaa lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetusryhmään sekä perheen muulle lähipiirille.
- Tartunnat eivät johdu huonosta hygieniasta!

Lapsen hiukset on hyvä tarkastaa säännöllisesti täitartuntojen varalta. Lisäksi pipo, kaulaliina ja käsiineet on hyvä säilyttää takinhihassa.

Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen, kun hoito on aloitettu.

Loistaudit - Syyhypunkki

- Syyhyä aiheuttaa syyhypunkki, jota ei voi nähdä paljaalla silmällä. Syyhypunkin aiheuttamat käytävät voi sen sijaan nähdä iholla.
- Syyhy tarttuu kosketuksen kautta. Sen voi saada myös esimerkiksi vaatteiden ja vuodevaatteiden välityksellä. Oireet alkavat noin 3-6 viikkoa tartunnan saamisesta.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - ihon kutina, erityisesti ilta-aikaan
 - käytävät esimerkiksi sormien, kämmenien ja jalkapohjien iholla
- Varmennettu syyhytartunta hoidetaan apteekista saatavalla itsehoitovalmisteella, jonka annetaan vaikuttaa iholla noin 12-24 tunnin ajan riippuen valmisteesta. Hoito toistetaan viikon kuluttua. Tarvittaessa myös lääkäri voi kirjoittaa reseptilääkkeen syyhyn hoitoon.
- Hoidon aloituksen jälkeen tekstiilit pestään vähintään 50 asteessa tai poistetaan käytöstä 3 vuorokauden ajaksi. Myös huonekalujen (esim. sängyn ja sohvan) sekä lattian imuroiminen voivat olla tarpeen.
- Syyhytartunnasta tulee ilmoittaa lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetusryhmään muiden tartunnan saaneiden kartoittamiseksi.

Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen tai
esiopetukseen, kun yksi
hoitokerta on tehty
ohjeiden mukaisesti
loppuun asti.

Ihoinfektiot - Märkärupi

- Märkärupi on bakteeritulehdus ja yleinen erityisesti pienillä lapsilla. Sen aiheuttajia ovat eri bakteerit, kuten stafylokokki ja streptokokki.
- Märkärupi tarttuu kosketuksesta esimerkiksi käsien haavaumien kautta. Sitä esiintyy useimmiten käsien ja kasvojen alueella.
- Yleisimmät oireet lapsella:
 - kutiavat kohdat iholla, jotka kehittyvät rakkuloiksi. Märkivän rakkulan tilalle muodostuu rupi
- Laajalle levinneen märkäruven oireiden hoidossa käytetään tarpeen mukaan lääkärin määräämää antibioottihoitoa. Pienellä alueella olevan märkäruven hoidossa käytetään paikallishoitoa.
- Alueen koskemista on hyvä välttää. Aluetta pestään varoen miedolla saippualla ja vedellä.
- Haavaumat ja märkivät hoidettavat ihoalueet tulee olla sidoksin peitettynä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Hyvä käsihygienia on tärkeää märkäruven tarttumisen ehkäisemisessä. Myös lapsen tyynyliina sekä muut kosketuksissa olleet tekstiilit on hyvä vaihtaa.

Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen, kun paikallishoidon aloituksesta on kulunut 48 tuntia tai antibiootihoidon aloituksesta 24 tuntia.

Lähteet

- Lähteinä on käytetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Terveyskylän lastentalon, Duodecim Terveyskirjaston sekä Sairaslapsi –sivuston materiaaleja. Oppaan tiedot on tarkistettu Keusotessa 14.5.2025 lääkärin toimesta.

sairaslapsi.com
by independent doctors

Nurmijärvi

♥ VISIONimme Nurmijärvi – paremman arjen ilmiö

PAINOPISTEEMME

Panostamme vaikuttaviin ja oikea-aikaisiin peruspalveluihin

Toimimme eri yhteisöjen aktivoijana ja erilaisen toiminnan mahdollistajana

Huolehdimme asuinympäristöjen kehittämisestä

Tavoittelemme hallittua väestönkasvua siten, että huomioimme palveluverkon kestävyyden

Kasvatamme työpaikka-omavaraisuutta

Edistämme matkailun kehittymistä

PAINOPISTEEMME

TOIMINTAPERIAATTEEMME

Asukas- ja asiakaslähtöisyys

Vastuullisuus

Rohkeus